

Vana-tori hobuse ajalugu

1856. aastal alustati Tori Hobusekasvanduses nii töö- kui ka ratsahobuseks sobiva hobusetõu aretust, millest kujunes tori hobusetõug. Tähtsaim kasutatud täkk oli Hetman, kelle abil muutus tõug välimikult ühtlaseks ning samas tõusis selle vastupidavus ja tööjõudlus.

1930. aastatel võeti kasutusse viis postjee-bretooni täkku (Loots, Uhke, Virk, Tugev, Sammur) eesmärgiga suurendada tori hobuse massiivsust, nagu turg nõudis, säilitades samas jõulised allüürid ja ühtlustades tõu välimikuomadusi.

1970. aastatel otsustati verevärskenduseks mõõdukalt vana-hannoveri veresust lisada, kasutades tori tõuga suhteliselt sarnase tüübiga hobust.

1990. aastate alguses langes tori hobuse populatsioon järsult kolhooside lagunemise ja puuduliku tõuaretuspoliitika tõttu. Suri ka viimane Tugev-liini esindaja.

Vana-tori hobuse säilitamise eesmärk on hoida tori hobuse populatsioonis alles vana genofondi (enne 1945), milles on lubatud tõuraamatu põhiosas vaid 25% vana-hannoveri veresust, ja ajalooliselt väärtuslikku kultuurtõugu muutusteta.

Tõu välimus ja omapära

Raske tüübi soojaverelise hobusetõu esindajana on vana-tori hobune traditsiooniliselt laia kasutusotstarbega. Rahumeelne iseloom, suur koostöövalmidus ja hea närvikava võimaldavad kasutust ratsa- ja rakendihobusena.

Vana-tori hobusel on võimsad allüürid, pikk samm, hoogne maadhaarav traav. Liikumisel säilib hea tasakaalutunnetus, mis loob eeldused heaks koolisõiduks.

Vana-tori hobune on kuiva, tugeva kehaehituse ja ühtlase välimikuga ning hästi kohanenud Eesti ilmastiku-, söötmis-, pidamis- ning kasutamistingimustega.

Kõrgus (kolmeaastaselt): 158–166 cm turjalt.

Randmeümberrõõm: 22–24 cm.

Värvus: vana-tori hobuse traditsiooniline värvus on raudjas tumedamate ja heledamate varjunditega. Esineb ka musta ja kõrvi värvusega hobuseid, haruldasemad on kollased ja kimlid.

Iseloom: elava temperamendiga, healoomuline ja koostööaldis. Kergesti õpetatav ja juhitav, inimesele orienteeritud.

Vana-tori hobune on selektsiooni käigus kujunenud Eesti looduslikele ja ilmastikutingimustele vastavaks, on hea söödakasutuse ja viljakusega aretustõug. Vana-tori hobusel ei esine haiguslikke näidustusi nagu künahaukamine, päikeseallergia, karutammumine, kõrivilistamine, süstikluu sündroom, maohaavad, ekseem. Heade pidamistingimuste juures on vana-tori hobune terve ja pikaealine.

Ajaloolised pildid

{gallery}v-th,width=135{/gallery}

[Mihkel Ilmjärve raamat "TORI HOBUNE", Tallinn 1957](#)

Suur tänu Soome Tori Hobuste Ühingule, Soome ER-hobuste Ühingule ja Soome Tööturuametile, kes võimaldasid selle raamatu elektroonilisesse vormi skaneerimise.